

روزشمار

دوشنبه

۱۳۵۸/۲/۳۱

۲۴ جمادی الثانی ۱۳۹۹

۲۱ مه ۱۹۷۹

۱۶۰

در حالی که سازمان سیاسی خلق عرب با دعوت به تحصن اعضای خود در ساختمان‌های تحت تصرف، عملاً فرا رسیدن مهلت داده شده برای تخلیه ساختمان‌ها را نادیده گرفته است، جلسات طولانی مسئولان دولتی خرمشهر و نمایندگان سازمان‌های خلق عرب جهت یافتن راه حلی برای بحران این شهر در تمام روز و شب ۵۸/۲/۳۱ ادامه یافت. به نوشته روزنامه بامداد، ساعت ۹ صبح روز سی و یکم اردیبهشت جلسه‌ای با حضور فرماندار خرمشهر، ناخدا خوشنام، بازپرس ویژه استاندار و نمایندگان سازمان‌های موسوم به خلق عرب تشکیل گردید. در این جلسه دو طرف با مذاکرات طولانی خود سعی در پیدا کردن راه‌حلی داشتند. (۱) روزنامه کیهان نیز در این باره نوشت: از صبح جلسات متعددی با گروه‌های مختلف در محل فرمانداری خرمشهر با حضور فرماندار، مقامات امنیتی و طبقات مختلف مردم تشکیل گردید که تا ساعت ۳ بعداز نیمه شب ادامه یافت، اما این جلسات عملاً نتیجه‌ای به بار نیاورد. (۲)

۱۶۱

«شیخ محمد طاهر آل شبیرخاقانی» از قم خطاب به مردم خوزستان پیامی ارسال کرد. متن پیام وی به این شرح است: «بسمه تعالی. مردم مبارز خوزستان، بیش از دو روز از ورودم به قم نمی‌گذرد که با کمال تأسف اخبار واصله حاکی از ناآرامی‌هاست. اکنون که برای یک سلسله مذاکرات سرنوشت‌ساز به دعوت رهبر انقلاب و مراجع تقلید به قم آمده‌ام، شما آرامش کامل خود را حفظ نمایید. برای رسیدگی به مشکلات و مسائل جاری، برادرم حضرت «حجت الاسلام حاج شیخ عیسی خاقانی» و حضرت «حجت الاسلام آقای سیدابوالقاسم دیباجی» از حوزه علمیه قم به خوزستان وارد شده تا از نزدیک با شما مذاکره نموده و مسائل مورد بررسی قرارگیرد. (۳) به گزارش کیهان، دو نفر مذکور امروز وارد خوزستان شدند. (۴)

۱۶۲

درباره امتناع سازمان‌های سیاسی خلق عرب در واگذاری اماکن دولتی و تحصن اعضا و هواداران

آنان در این اماکن ، خبرگزاری‌ها و رادیوهای خارجی با بزرگ نمایی خاصی به این قضیه پرداختند .
 « آسوشیتدپرس » در این باره خبر داد : صدها تن از افراد مسلح اقلیت عرب زبان ایرانی در ادارات
 خود متحصن شده و خواستار خودمختاری گردیدند . این خبرگزاری مصاحبه‌ای را مخابره کرد که
 با « شاکر شکوری » به عنوان « رهبر مجاهدین خرمشهر » انجام شده بود . وی در این مصاحبه گفت :
 « ما ایران را دوست داریم لکن چرا برادران نسبت به ما توجه کافی ندارند . » شکوری همچنین
 خواستار تعیین فرماندار محلی و انعکاس بیشتر اخبار خلق عرب از رادیو تلویزیون شد . (۵)

۱۶۳

نشریه « پیکار » ارگان سازمان پیکار در راه آزادی طبقه کارگر - که از افراطی‌ترین گروه‌های چپ
 غیرمذهبی ضدنظام محسوب می‌شود - اقدام به درج مصاحبه‌ای از عزالدین حسینی کرد که در
 آن به هیچ وجه از شان مذهبی عزالدین اثری مشهود نیست و دقیق در چارچوب خواست‌های
 گروه‌هایی چون پیکار سخن گفته شده است . به نوشته پیکار ، عزالدین حسینی گفت : « خلق کرد
 خواستار حق مشروع خود ، خودمختاری برای کردستان و دمکراسی برای ایران می‌باشد . ما
 حقوق خلق‌های ایران را محترم می‌شمایم و از حقوق خلق‌های آذربایجان ، عرب ، بلوچ و سایر
 خلق‌های ایران پشتیبانی می‌نماییم و با همه دست به دست هم می‌دهیم تا به حقوق خود
 برسیم . » عزالدین حسینی به جمعیت کردهای مرکز توصیه کرد که بیشتر با هم متحد شوند و
 نگذارند که عوامل ارتجاع در میان آنها به نام اسلام و غیراسلام دودستگی ایجاد کنند ، چون این
 دو دستگی به زیان خلق کرد و خلق‌های ایران خواهد بود . باید تحت عنوان کرد و کردستان همه با
 هم متحد شوند . وی در بخش دیگری از سخنان خود گفت : « ما وقتی به سانسور مطبوعات و
 رادیو تلویزیون می‌نگریم به یاد رژیم سابق خواهیم افتاد . ما سانسور مطبوعات و رادیو
 تلویزیون را محکوم می‌کنیم و از آزادی مطبوعات و قلم و بیان دفاع می‌کنیم . » (۶)

۱۶۴

به گزارش مطبوعات ، « عثمان کریمی » یکی از دبیران آموزش و پرورش بانه که به همراه استاندار
 آذربایجان غربی و هیئت حسن نیت در آشوب اخیر نقده عازم « محمدیار » بود ، به دست عده‌ای
 ناشناس به درجه شهادت رسید . قاتلان مرحوم کریمی پس از شلیک ۲۰ گلوله ، جسد او را به
 رودخانه « گادر » انداختند که پس از ۲۵ روز جست و جو توسط مردم و در حالی که طنابی به گردن
 جسد کریمی آویخته شده بود ، پیدا شد . مردم بانه پس از شنیدن این خبر ، ضمن ابراز تنفر ،
 مصرانه از دولت خواستار شناسایی و محاکمه عاملان قتل شهید کریمی شدند . (۷)

۱۶۵

بیش از پنج هزار نفر از خانواده‌های آوارگان ترک نقده که در اثر حوادث اخیر این شهر خانه و
 کاشانه خود را از دست داده و در میدان ورزشی نقده استقرار یافته‌اند ، با ارسال تلگرامی به
 پیشگاه رهبر انقلاب ، نخست وزیر و استاندار آذربایجان غربی و ارسال رونوشت آن برای
 روزنامه‌های کیهان و اطلاعات ، خواستار اعزام یک گروه جهت بررسی اوضاع خویش که در

بلا تکلیفی بسر می‌برند ، شدند . آوارگان استقرار یافته ، ضمن اظهار تاسف از بی توجهی مسئولان ، یادآور شدند که چنانچه به وضع آنان رسیدگی سریع نشود ، دست به اعتصاب غذا خواهند زد . * (۸)

۱۶۶

دکتر ابراهیم یزدی وزیر امور خارجه ایران در یک مصاحبه مطبوعاتی با شرکت خبرنگاران داخلی و خارجی که به مناسبت اعتراض به رویه سنای آمریکا درباره دخالت در امور داخلی ایران تشکیل شد ، شرکت کرد و ضمن پاسخ به سوالات مطروحه ، به اعلام مواضع ایران درباره مسائل فیما بین ایران و آمریکا پرداخت .

دکتر یزدی در پاسخ خبرنگار اطلاعات که سوال کرد آیا بررسی لغو قرارداد دوجانبه دفاعی ایران و آمریکا در چنین شرایطی سرعت می‌گیرد ؟ گفت : « این قرارداد لغو خواهد شد . هم اکنون هیئت دولت مشغول بررسی چگونگی لغو این قرارداد است . » در این مورد قرارداد بین ایران و شوروی که در سال ۱۹۲۱ منعقد شده و براساس آن در صورت مداخله قوای بیگانه در ایران ، شوروی به ایران کمک نظامی خواهد کرد ، سوال شد . وزیر خارجه پاسخ داد : « تمام قراردادهایی که با استقلال حاکمیت‌های ملی ما مغایرت داشته باشد ، لغو خواهد شد ، در این صورت سیاست خارجی ما براساس موازنه منفی است نه مثبت . بنابراین اگر به دولتی اجازه مداخله در امور داخلی خود را نمی‌دهیم ، شامل هر قرارداد مشابهی نیز خواهد بود . »

وزیر امور خارجه با تاکید بر استقلال مملکت و حق حاکمیت ملی ایران و استقلال در تمام ابعاد اقتصادی ، سیاسی ، نظامی و مالی ، گفت : « براساس چنین اهدافی است که برای دولت انقلابی یکی از ارکان سیاست خارجی ، عدم تعهد و درگیری ابرقدرت‌ها است و همچنین بی طرفی فعال که به انزوا کشیده نشویم . بر این اساس ، روابط ما با کشورهای دیگر دوستانه و بر پایه احترام متقابل و در چارچوب مصالح ملی است . هر کشوری که به ما احترام بگذارد ، می‌توانیم با آن رابطه دوستانه داشته باشیم و در مقابل هر کشوری که بخواهد در امور داخلی ما دخالت کند ، ایستادگی و مقاومت خواهیم کرد و تا آن جا که توانایی داریم خواهیم جنگید . » وزیر خارجه در ادامه اظهارات خود گفت : « این حق حاکمیت ملی ما است که براساس ضوابط و معیارهای انقلابی خودمان به مسائل خودمان رسیدگی بکنیم و این یک امر داخلی است ، پس قطع‌نامه سنای آمریکا دخالت آشکار در امور داخلی ایران است . »

دکتر یزدی قسمتی از مفاد نامه « سایروس ونس » به وزارت خارجه ایران را نقل کرد که به ضرورت دوستی میان دو ملت ایران و آمریکا تاکید داشته و اظهار علاقه و آمادگی نموده که روابط ایران و آمریکا گسترده تر باشد . در این نامه دولت آمریکا اظهار علاقه کرده که در زمینه

---

* قابل ذکر است که تاکنون خبری از آوارگان ترک در مطبوعات درج نشده بود و همیشه در خصوص آوارگان کرد با نوعی بزرگ نمایی تبلیغ می‌شد که می‌تواند نتیجه اعمال نفوذ گروه‌های طرفدار کرد در مرکز باشد .

اقتصادی و هر زمینه دیگری از جمله از لحاظ نظامی به ایران کمک کند و در مورد همکاری آینده مشورت نماید. وزارت خارجه ایران به این نامه پاسخ داده که اطمینان می‌دهیم جمهوری اسلامی در مصالح مشترک آماده همکاری است و از این که اشاره شده است دولت آمریکا قصد ندارد در امور ایران دخالت کند، تشکر کرده است. دکتر یزدی افزود: «علاوه بر آن در نامه وزارت خارجه ایران به سایروس ونس اظهار تعجب شد که چرا سنای آمریکا در مقابل کشته شدن جوانان ایران به دست رژیم گذشته ساکت بوده‌اما اکنون که جنایتکاران مجازات می‌شوند و از پنجاه سال پیش مرتکب جنایت شده‌اند، پشتیبانی می‌کنند!» وزیر خارجه جمهوری اسلامی ایران سپس گفت که اطمینان می‌دهم که دولت متبوع براساس حفظ استقلال ملی و بر مبنای جدیدی مایل است با آمریکا روابط برقرار نماید. این مبنا عبارت از توجه به احساسات مردم ایران و قبول واقعیت‌هایی که در کشور ما رخ داده است می‌باشد.

دکتر یزدی در پاسخ قسمت دیگری از نامه وزارت خارجه آمریکا گفت: «به گروه بندی‌های مختلف و وابستگی‌هایی که هر کدام از آنها دارند و نفوذ صهیونیسم در محافل آمریکا واقف هستیم و به روابطی که این عوامل با شاه سابق داشته، آشنا می‌باشیم و توجه داریم که قوه مقننه از مجریه جداست و چنین قطع‌نامه‌ای لزوم به عنوان سیاست دولت آمریکا نسبت به ایران نیست، اما ناگزیر هستیم اعتراض خود را به دولت آمریکا بکنیم. همان طور که گفتم موضع ما در برابر قطع‌نامه سنای آمریکا خدشه‌ای در دوستی دو دولت ایران و آمریکا وارد نخواهد ساخت و روابط ما در سطح دو ملت می‌تواند کماکان ادامه داشته باشد.»

خبرنگاری پرسید که آیا در اعتراض سنای آمریکا به اعدام‌های ایران، به ترکیب دادگاه‌ها و رئیس دادگاه نیز اعتراضی شده است و از آیت الله خلخالی رئیس دادگاه‌های انقلاب نیز حرفی به میان آمده یا خیر؟ دکتر یزدی پاسخ داد: «در قطع‌نامه سنای آمریکا در یک جا به نظر و نقل قولی از آقای خلخالی به عنوان رئیس دادگاه‌های انقلاب اشاره شده‌اما تا آن جا که ما تحقیق کردیم آقای خلخالی رئیس دادگاه‌های انقلاب و حتی عضو محکمه هم نیستند. بنابراین نهایت تاسف را ما از این داریم که سنای آمریکا قطع‌نامه‌ای را براساس یک خبر تاییدنشده از جراید و روزنامه‌ها اعلام و تفسیر می‌کند.» دکتر یزدی در مورد گفته آقای خلخالی مبنی بر این که وی به عنوان «حاکم شرع دادگاه‌های انقلاب» حکم اعدام شاه و فرح و دیگر وابستگان فراری رژیم سابق را امضا کرده است، گفت: «در این مورد شما می‌توانید از امام خمینی سوال بفرمایید، زیرا حاکم محکمه شرع باید از طرف شورای انقلاب انتخاب شود و به تصویب آقا برسد و حالا هم شما می‌توانید در این باره از شورای انقلاب سوال کنید. اما راجع به حکم اعدام شاه و دار و دسته اش من در این جا وارد اصل حکم نمی‌شوم.» خبرنگاری توضیح داد که اگر آقای خلخالی در دادگاه‌های انقلاب سمتی ندارند، چرا زمانی که ایشان در مراسم روز فلسطین و در سخنرانی‌ها ومصاحبه‌هایشان با خبرنگاران خود را رئیس دادگاه انقلاب اسلامی و حاکم شرع دادگاه‌ها معرفی می‌کرد، دولت هیچ گونه اعلامیه‌ای منتشر و اعلام نکرد که ایشان رئیس و یا حاکم شرع

دادگاه‌های انقلاب نیست؟ و اگر ایشان رئیس دادگاه‌ها نیست، پس چه کسی رئیس است؟ دکتر یزدی پاسخ داد: دولت در مقام و مسئولیت این نیست که تشخیص بدهد و تعیین و انتخاب کند و نظر بدهد که چه کسی رئیس دادگاه‌های انقلاب باید باشد، شما می‌توانید از شورای انقلاب این را بپرسید که طبق آیین نامه شورای انقلاب، رئیس محکمه و دادگاه‌های انقلاب به تصویب و پیشنهاد شورای انقلاب و تأیید امام باید انتخاب شود.

وزیر خارجه درباره بازگرداندن افرادی که از ایران فرار کرده‌اند و همچنین ثروت آنها که به طور غیرمجاز از ایران خارج شده، گفت: «با بعضی از کشورها قرارداد مبادله مجرمین داریم ولی با بعضی نداریم و آمریکا یکی از این کشورها است و ما افرادی را که به کشورهای مثل آمریکا پناهنده می‌شوند، نمی‌توانیم بازگردانیم ولی برای بازگرداندن اموال آنها می‌توانیم به طور جداگانه با ضوابط خاصی اقدام کنیم.»

وزیر امور خارجه در مورد این سوال که آیا به جنبش‌های آزادیبخش کمک می‌کنیم یا نه؟ گفت: «ما به آن دسته از جنبش‌هایی که مستقل عمل می‌کنند و به هیچ ابرقدرتی وابسته نیستند، کمک خواهیم کرد.»

از وزیر امور خارجه سوال شد: شایع است اسلحه وارد ایران می‌شود، این اسلحه از کجا و از طرف چه کسی وارد می‌شود؟ وی گفت: «ما به آن واقف هستیم.» یزدی از توضیحات بیشتری در این مورد خودداری کرد.

در مورد روابط با افغانستان، وزیر خارجه گفت: «روابط ما با این کشور عادی است و ما به آن جا نیرو نخواهیم فرستاد. در ضمن انقلاب نیز صادر نمی‌کنیم. ما مشکلاتی در مورد ۵۰۰ هزار افغانی که در ایران هستند داریم و این به خاطر برنامه‌های غلط رژیم گذشته است که یکی از نتایج آن بیکاری است. دولت ایران اجازه کار تمام خارجی‌ها را لغو کرده است. عده‌ای از این افغان‌ها نمی‌خواهند برگردند، عده‌ای هم که از زیارت عتبات برگشته‌اند، به خاطر وحشتی که از اوضاع کشورشان دارند از دولت ایران اجازه اقامت خواسته‌اند. مشکل دیگر به خاطر جنگی است که عده‌ای از افغان‌ها را به این طرف مرز کشانیده است و دولت ایران البته برای رفع نیازهای اولیه آنها کمک‌هایی خواهد کرد.»

وزیر خارجه شایعه پناهندگی پالیزبان به دولت عراق را تکذیب کرد. (۹)

۱۶۷

چند ساعت پس از کنفرانس مطبوعاتی امروز دکتر یزدی، آیت الله خلخالی در مورد سخنان وی واکنش نشان داد و در یک مصاحبه مطبوعاتی گفت: «من حاکم شرع بوده و هستم و هیچ کس مرا از این مقام عزل نکرده و من حکم اعدام شاه را به عنوان یک حاکم شرع صادر کرده‌ام. کسانی که می‌خواهند شاه باقی بماند، آنها با خط مشی همه ملت ایران مخالفند. امام خمینی می‌فرمایند باید شاه کشته شود، باید «بختیار» کشته شود، باید «شریف امامی» کشته شود. اینهایی که ملت ایران را در طول چندین سال به انحطاط کشانده‌اند، آیا نباید محکوم شوند؟! این خواسته

سناتورهای آمریکایی است. آنهایی که می‌خواهند شاه بماند، بلندگوهای استعمارند، آنها با خط و مشی ملت ایران و در راس آن با امام خمینی مخالفت می‌کنند. از همه ملت‌های آزاد جهان می‌خواهیم که شاه را هرچه زودتر ترور کنند و این جواب دندان شکنی است که هم به سناتورهای آمریکایی داده می‌شود و هم به سناتور "جاکوب جاویتس" و هم طرفداران آنها.

اکثر اعدام‌ها در دادگاه‌های انقلاب با امضای من بوده و به همین امر در سراسر عمرم افتخار می‌کنم. من هیچ مقامی را در دنیا طالب نیستم و نمی‌خواهم هم صاحب مقامی باشم، ولی می‌خواهم خونی که از ملت ایران ریخته شده، جوابش با ریختن خون شاه داده شود. من به عنوان یک حاکم شرع - که در نخست وزیری هم به تصویب رسیده - این معنا را عنوان کرده‌ام، مسئله این نبوده که من به عنوان ریاست دادگاه‌ها این حکم را داده باشم. مگر ما با دیگران نزاع لفظی داریم! ما تابع واقعیات و معنویات هستیم، ما خودمان تابع خط مشی امام هستیم. ما ناظر و شاهد هزاران کشته بودیم که در میدان‌های تهران و سایر شهرستان‌ها مانده بودند ولی هیچ‌گاه از خارج ناظر جریان‌ها نبوده‌ایم و حالا هم دلمان به هیچ پستی نمی‌سوزد و هیچ عنوانی را هم نمی‌خواهیم. این حقایقی است که می‌گوییم و ملت ایران جواب دندان شکن کسانی را خواهد داد که می‌خواهند شاه اعدام نشود. امیدوارم ان شاءالله حقایق بیش از پیش برای ملت ایران روشن شود. « (۱۰)

۱۶۸

وزارت خارجه آمریکا اعلام کرد که این وزارت خانه تا روشن شدن جو سیاسی مابین دو کشور ایران و ایالات متحده از تفسیر در مورد گزارش مبنی بر درخواست ایران در به تاخیر انداختن اعزام سفیر جدید آمریکا به ایران، خودداری خواهد کرد. به گزارش رویتر، سخن‌گوی وزارت خارجه آمریکا گفت: «ما فقط این خبر را از طریق خبرگزاری‌ها شنیده‌ایم و امروز در این مورد هیچ گونه اظهارنظری نداریم و تا فردا نیز در این مورد اظهارنظری نخواهیم داد.» (۱۱)

از سوی دیگر، خبرگزاری فرانسه گزارش داد: «دولت آمریکا اظهار امیدواری کرد سوءتفاهمی که در روابط ایران و ایالات متحده پدید آمده است به زودی از بین برود و عزیمت "والتر کاتلر" سفیر تازه آمریکا به تهران در آینده‌ای نزدیک امکان پذیر شود.» براساس این گزارش، یک سخن‌گوی وزارت امور خارجه آمریکا گفت که ملت‌های ایران و ایالات متحده برای دمکراسی علاقه و دل‌بستگی یکسان دارند و یادآور شد که هدف‌های دولت ایران آن طور که بارها توسط زمام داران این کشور عنوان شده است، آزادی، عدالت و برقراری سازمان‌های دمکراتیک است. سخن‌گوی وزارت خارجه آمریکا فاش کرد: «روابط بین تهران و واشنگتن در حال حاضر مرحله نسبت دشواری را می‌گذرانند که تا حدی معلول حمایتی است که سابق آمریکا از رژیم گذشته می‌کرد، اما واشنگتن امیدوار است که گذشته به دست فراموشی سپرده شود.» مع ذالک این سخن‌گو گفت که تهدیدهای رهبران ایران علیه سناتور "جاکوب جاویتس" در واشنگتن با نگرانی و اضطراب تلقی می‌شود. (۱۲)

رادیو آمریکا نیز گفت: تا زمانی که دولت ایران بخواهد آمریکا به روابط شایسته خود با ایران ادامه خواهد داد. سفیر جدید آمریکا در ایران - که دولت ایران از آمدن او جلوگیری می‌کند - می‌تواند بعد از آمدن به ایران سوءتفاهمات را برکنار کند. (۱۳)

در این حال، خبرگزاری "یونایتد پرس" در گزارشی درباره مواضع دولتمردان آمریکایی در ارتباط با روابط با جمهوری اسلامی ایران، گزارش داد: «علی‌رغم حملات شدید ایران به دخالت‌های دولت آمریکا در ایران، وزارت خارجه و رهبر دمکرات‌های سنای آمریکا سناتور "رابرت برد" یک بار دیگر از دولت ایران خواست از شتاب در اعدام‌ها پرهیز نماید.

در عین حال، "کن براون" سخنگوی وزارت خارجه آمریکا گفت: دولت آمریکا امیدوار است که ایران به زودی سفیر جدید آمریکا در ایران را بپذیرد. وی افزود: ما اعتقاد داریم سفیر آمریکا می‌تواند به برطرف کردن سوءتفاهم‌های موجود کمک کند و امیدواریم وی به زودی در محل ماموریتش مستقر شود. براون همچنین گفت: «ما معتقدیم موقعیت برای بحث در مورد حقوق بشر مناسب است. ما امیدواریم این محاکمات متوقف شود.» با وجود این، براون قدری موضع ایالات متحده را با گفتن جملات زیر ملایم کرد: «ما می‌پذیریم که در چنین انقلابات عظیمی خشونت‌هایی نیز وجود دارد. ما معتقدیم که گذشته را باید فراموش کنیم. ما از اهداف اساسی انقلاب ایران که آزادی، عدالت و دمکراسی باشد، پشتیبانی می‌کنیم.»

از طرفی یک مقام دیگر آمریکایی گفت که ایران علی‌رغم بیانیه‌های شدیدش، در چند روز گذشته دیگر کسی را اعدام نکرده است. سناتور برد در این زمینه گفت: «علی‌رغم خواست ایران مبنی بر ساکت ماندن در برابر اعدام‌های ایران، من امیدوارم تعداد بیشتری از افراد جوامع بین‌المللی در این زمینه صحبت کنند.» وی افزود: «در حالی که آمریکا خواهان روابط بهتر با ایران است، هیچ دولتی نمی‌تواند از انتقاد جهانی به دور باشد، هیچ دولتی نباید به چنین ایمنی امیدوار باشد. روابط ما با ایران به آن معنی نیست که ما حق السکوت بگیریم.»

سناتور برد اظهار تاسف کرد که ایران سناتور جاویتس و همسرش را به تنهایی مورد انتقاد شدید قرار داده است. براون در پاسخ خبرنگاری که گفته بود اعلامیه دولت ایران که "جاویتس" و همسرش در ایران رسم جنایتکار شناخته می‌شوند، مسئله‌ای است که ایالات متحده باید به آن توجه کند، گفت: «جاویتس که در آپارتمانی در نیویورک مورد حمایت پلیس قرار گرفته، به هر کجا برود مورد حمایت ما است.»

مقامات آمریکایی همچنین گفتند: «برنامه‌های فارسی رادیو مسکو احساسات ضدآمریکایی را در ایران دامن می‌زند.» براون نیز گفت: «اعلامیه‌ای که جاویتس و همسرش رسم به عنوان جنایتکار شناخته می‌شوند، مطلبی است که ما به آن توجه خاص داریم.» (۱۴)

قرارگاه سیا در تهران در گزارشی به رئیس سازمان سیا در واشنگتن با قید حساس، پیشنهادهایی درباره برقراری ارتباط با جریان‌ها و اشخاص میانه‌رو و نحوه استفاده از آنان، ارائه داد. در این

گزارش آمده است :

« پیشنهاد می شود اقدامات عملیاتی ذیل اتخاذ شود تا مطلوبیت و امکان برقراری یک کانال مخفی با شریعتمداری سنجیده شود :

الف : از طریق اس . دی . جانوس / ۱۳ [سرتیپ (یا سرلشکر) فرازیان مقام عالی رتبه سابق ساواک] (۱۵) گرفتن خبرهای اساسی لازم درباره حزب جمهوری خلق مسلمان شریعتمداری را ادامه دهیم . اصرار کنیم که ج / ۱۳ بفهمد آیا شریعتمداری ایجاد این کانال را تجویز کرده و تایید می کند یا نه . به دنبال رخنه در جنبش شریعتمداری باشیم . احتمالاً از لحاظ امنیتی ملاقات مستقیم با او غیرعقلانه خواهد بود مگر آن که شریعتمداری کشور را ترک نماید .

ب : اس . دی . ولید / ۱ [نام اصلی نامعلوم] را به قم بفرستیم تا ملاقات دیگری با شریعتمداری داشته باشد . عملاً این کار می تواند یک عمل طعمه گیری باشد یعنی و / ۱ گوش به زنگ هرگونه علامتی باشد که از جانب شریعتمداری ابراز شود اما خود را نماینده رسمی کسی در آن جا معرفی نکند .

ج : اقدامات سیاسی اس . دی . راتر / ۴ [خسرو قشقایی جاسوس سیا در ایران] (۱۶) را هدایت کنیم تا تاثیری را که می تواند بر جناح مخالف سازنده داشته باشد به حداکثر خود برسانیم و ارزش هایی را که برای ما از لحاظ دادن خبرهای خارجی و عملیات مخفی دارد به حداکثر خود برسانیم .

در این رابطه تا کنون به ر / ۴ توصیه کرده ایم که جبهه ملی را بیازمایند به شرط آن که جبهه ملی موقعیت با نفوذی در اختیار وی بگذارد . ر / ۴ در جبهه ملی باید در راه ایجاد نیرویی که میانه رو و طرفدار آمریکا باشد تلاش کند و در همان ضمن ، مرتب درباره تحولات گزارش بدهد . فعلاً قرارگاه به ر / ۴ پیشنهاد کرده که هم اکنون شروع به فعالیت تمام عیار سیاسی نماید .

ما پیشنهاد کرده ایم که او (الف) با “ احمد صدرحاج سیدجوادی ” وزیر کشور ملاقات کند تا اطلاع بهتری درباره طرح های دولت موقت برای انتخابات به دست آورد . (ب) با شریعتمداری در قم و خاقانی در خرمشهر ، ملاقات کند . ر / ۴ می گوید این فکر خوبی است و قصد دارد آن را اجرا کند و سعی نماید پیرامون امکان یک طرح ریزی تحقیق نماید . (ج) با “ تیمسار جم ” در لندن ملاقات کند . ر / ۴ سعی خواهد کرد این کار را در سفر بعدی خود به خارج انجام دهد . او جم را دوست دارد و فکر می کند او هنگامی که موعدهش فرا برسد می تواند نقشی را ایفا نماید .

ر / ۴ فکر خود را برای تشکیل یک شورای قبیله ای قشقایی که بتواند طرحی برای سازمان سیاسی سایر گروه های قبیله ای و هماهنگی با آنها باشد را دنبال می کند . ما به ر / ۴ گفته ایم خوشحالیم که می بینیم او و دریادار مدنی با طرح برپا کردن یک روزنامه در تهران فعالیت می کنند . اگرچه در آخرین ملاقاتمان چیزی در این رابطه گفته نشده ، اما پشتیبانی از ر / ۴ در این ابتکار شاید به صرفه باشد . (ر / ۴ می گوید او و مدنی پول فراوانی دارند اما از توصیه های تخصصی استقبال می کنند همان طور که در طرح فوق ابراز شد .)

هدف ما این است که میانه‌روهای طرفدار امریکا را از حوزه‌های دینی، غیردینی سیاسی و نظامی گرد هم آوریم و در این کار احتمالاً از ر / ۴ به عنوان وسیله اقدام و کاتالیزور اصلی استفاده شود. باید درباره کانال مخفی با بخش شریعتمداری بیشتر تحقیق شود، اما ر / ۴ حاضر به رفتن است و اگر ر / ۴ بتواند خودش نوعی پیمان با شریعتمداری برقرار کند ممکن است نیاز به ایجاد چنین کانالی را منتفی سازد (ما می‌توانیم در صورتی که بخواهیم از طریق ر / ۴ به شریعتمداری پول برسانیم). « (۱۷)

۱۷۰

موسسه بین‌المللی تحقیقات استراتژیک لندن در گزارشی که اخیر در لندن انتشار یافته است، اعلام کرد: « اگر ایالات متحده به جای معاشقه با شاه ایران به وی اندرزی ساده و عاری از ریا می‌داد می‌توانست تاج و تختش را نجات دهد. در گزارش موسسه تحقیقات استراتژیک آمده است: هنگامی که فساد در ایران رواج فراوان داشت، فشار و اختناق سیاسی دو برابر شد و ناهنجارترین نمونه‌های مادی‌گرایی در یک خلا فرهنگی و معنوی بارور شد. به دلیل اختلال سنن و آداب و رسوم که خود حاصل به سرعت مدرنیته شدن بود و نیز به دلیل توزیع ناعادلانه ثروت و فقدان هر نوع وسیله ابراز عقیده سیاسی، فضای عدم رضایت به وجود آمد. این گزارش در ادامه می‌نویسد که حتی این جریان‌ها در عدم رضایت و مخالفت با شاه، موثر بود ولی عامل اصلی نبود. دو عامل اصلی در سرنگون کردن شاه موثر بود: یکی از این دو عامل نقشی است که به وسیله روحانیون مذهبی و بالاتر از همه [آیت الله] خمینی ایفا شد و عامل دوم قدرت ۶۷ هزار کارگر صنایع نفت بود که با قطع تولید نفت سبب فلج کردن قدرت دولت وقت گردید. « موسسه تحقیقات استراتژیک بر این عقیده است که نیروهای مختلف در درون ایران که در سال ۱۹۷۸ میلادی یا ۱۳۵۷ هجری با یکدیگر ائتلاف کردند، به غیر از مخالفت با شاه شاید تنها در یک مورد دیگر با یکدیگر متحد شدند و آن کوتاه کردن دست خارجی بوده است. (۱۸)

۱۷۱

سخن‌گوی وزارت امور خارجه امریکا در یک مصاحبه مطبوعاتی که گزیده‌ای از آن در ۲۱ مه ۱۹۷۹ برای سفارت آن کشور در تهران ارسال شده است در جواب به سوال یکی از خبرنگاران گفت: « از زمان انقلاب ایران، ما همواره خواستار و در جستجوی روابط خوبی با دولت جدید بوده‌ایم؛ ما این تلاش‌ها را تا هر جایی که دولت جدید بخواهد، ادامه خواهیم داد. در روابط گذشته ما با ایران مسائلی وجود داشته که اکنون امکان برقراری روابط مجدد را مشکل می‌سازد؛ ما این را درک می‌کنیم و عقیده داریم که باید گذشته‌ها را پشت سر گذاشت. دوستی اساسی و ابتدایی بین مردم ایران و آمریکا بسیار دشوار است. ما در منافع مهم زیادی با هم مشترک هستیم و ما از آرمان‌های آزادی خواهی، عدالت و تشکیلات دموکراتیک انقلاب برای مردم ایران پشتیبانی می‌کنیم. دست یابی به این اهداف، آسان نخواهد بود، کشور هنوز ناآرام است. ما

آرزوهای خوبی برای دولت جدید در تلاش‌هایش در جهت بهتر شدن زندگی مردم ایران داریم . « (۱۹)

منابع و مآخذ روزشمار ۱۳۵۸/۲/۳۱

- ۱ - روزنامه بامداد ۱۳۵۸/۳/۱ ، ص ۳ .
- ۲ - روزنامه کیهان ۱۳۵۸/۳/۱ ، ص ۲ .
- ۳ - مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ ، نشریه " تاریخ جنگ " ، شماره ۳ ، بهار ۱۳۷۱ ، ص ص ۲۶ - ۲۷ .
- ۴ - مآخذ شماره ۲ ، ص ۲ .
- ۵ - خبرگزاری پارس ، " گزارش‌های ویژه " ، نشریه شماره ۶۰ ، ۱۳۵۸/۳/۲ ، ص ۵ ، خرمشهر ، خبرگزاری آسوشیتدپرس .
- ۶ - نشریه " پیکار " ارگان سازمان پیکار در راه آزادی طبقه کارگر ، ۱۳۵۸/۲/۳۱ ، ص ۵ .
- ۷ - روزنامه کیهان ۱۳۵۸/۲/۳۱ ، ص ۷ .
- ۸ - مآخذ شماره ۲ ، ص ۲ .
- ۹ - روزنامه اطلاعات ۱۳۵۸/۲/۳۱ ، ص ۲ و ۱۲ و مآخذ شماره ۲ ، ص ۸ .
- ۱۰ - مآخذ شماره ۲ ، ص ۱ .
- ۱۱ - خبرگزاری پارس ، " گزارش‌های ویژه " ، نشریه شماره ۵۹ ، ۱۳۵۸/۳/۱ ، ص ۵ ، واشنگتن ، رویتر .
- ۱۲ - روزنامه اطلاعات ۱۳۵۸/۳/۱ ، ص ۱۲ ، واشنگتن ، خبرگزاری فرانسه .
- ۱۳ - مآخذ شماره ۲ ، ص ۸ ، رادیو آمریکا .
- ۱۴ - مآخذ شماره ۲ ، ص ۱ ، واشنگتن ، خبرگزاری یونایتدپرس .
- ۱۵ - دانشجویان پیرو خط امام ، اسناد لانه جاسوسی آمریکا ، جلد ۵۵ (تهران : نشر لانه ، بی تا) ص ۱۴ .
- ۱۶ - دانشجویان پیرو خط امام ، اسناد لانه جاسوسی آمریکا ، جلد ۵۶ (تهران : نشر لانه ، بی تا) ص ۸۰ .
- ۱۷ - مآخذ شماره ۱۵ ، ص ص ۵۶ - ۵۴ .
- ۱۸ - مآخذ شماره ۷ ، ص ۸ ، رادیو لندن .
- ۱۹ - دانشجویان پیرو خط امام ، اسناد لانه جاسوسی آمریکا ، جلد ۱۵ (تهران ، نشر لانه ، بی تا) ص ۴۰ .